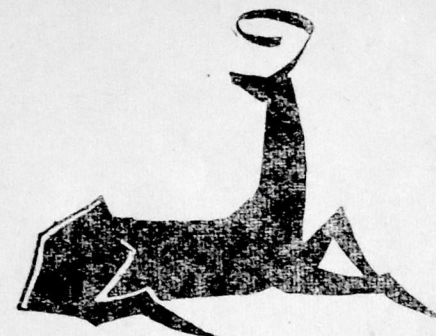

Ашығлар

ГУРБАНИ
 АББАС ТУФАРГАНЛЫ
 ХЭСТӘ ГАСЫМ
 ДӘЛЛӘК МУРАД
 АШЫГ АБДУЛЛА
 ГАРАЧАДАҒИ АШЫГ ӘЛИ
 АШЫГ ВАЛЕҺ
 САЈАТ НОВА
 УЛУЛУ КӘРИМ
 АҒ АШЫГ
 МӘММӘДСӨЈҮН
 ДИЛГӘМ
 ШӘМҚИРЛИ АШЫГ ҺҮСЕЈН
 АШЫГ АЛЫ
 АЛМӘММӘД
 АШЫГ ӘЛӘСКӘР
 МОЛЛА ЧУМА
 АҒДАБАНЛЫ ГУРБАН
 АШЫГ БӘСТИ
 ЗОДЛУ АБДУЛЛА
 ШАИР ВӘЛИ
 ЧОБАН ӘФҒАН
 АШЫГ ҺҮСЕЈН
 ХӘЈҖАТ МИРЗӘ
 НӨВРӘС ИМАН
 АШЫГ ӘЛИ
 АШЫГ МИРЗӘ БАЈРАМОВ
 АШЫГ ӘСӘД
 АШЫГ ШӘМШИР
 МИСКИНЛИ ШАИР ВӘЛИ
 ЗӘЈӘМЛИ АББАС
 ҺҮСЕЈН ЧАВАН

Ашыглар

124169

М. Ф. Ахундов адына
 Азәрбајҹан Республикасы
 Дөвләт КИТАБХАНАСЫ

КӘНЧЛИК
 БАКЫ
 1970

АШУГИ

(На азербайджанском языке)

Тәртіб едәни вә редактору *Илјас Тапдыг*. Рәссамы *С. Гәмбәров*. Бәднн редактору *Ј. Агајев*. Техники редактору *С. Гәбнбзадә*. Корректору *А. Гүсејнова*.

Јығылмаға верилмиш 5/XI-1969-чу ил. Чапа имзаланмиш 5/XI-1970-чи ил. Кағыз форматы 70×103¹/₃₂. Чап в. 5,71. Учот нәшр. в. 3,2. ФГ 01690. Сифариш 848. Тиражы 10000. Гнјмәти 35 гәп.

Азәрбајчан ССР Назирләр Советинин Дөвләт Мәтбуат Комитәси
„Кәнчлик“ нәшријјаты, Бақы, Гүсү Гачыјев күчәси, 4.

26 Бақы Комиссары адына мәтбәә, Бақы, Әли Бајрамов күчәси, 3.

БИР НЕЧӘ СӨЗ

Ашыг ше'рләринин вахташыры топланыб нәшр едилмәси, бу әсәрләрин кәнч нәслә чатдырылмасы фәјдалы бир ишдир.

Бу парчалар чанлы, образлы данышыг дилини өјрәтмәклә јанашы, халгымызын һәјат вә мүбаризәси, адәт-ән'әнәси, јашајыш тәрзләри һаггында биздә доғру, дүрүст тәсәввүр ојадыр.

Классик халг поезијасы хәзинәсиндә шаирләримиз, алимләримиз, тарихчи вә хусусән етнографларымыз үчүн дә гијмәтли мә'луматлар, фактлар чохдур.

Шүбһәсиз ки, бу мә'луматлар, фактлар елмин һәр һансы бир саһәсинин ишыгландырылмасында чох зәрури вә әһәмијјәтлидир.

Ашыг ше'ри халг ше'ридир, халг тәфәккүрүнүн мәһсулудур.

Она көрә дә тәбиидир, сәмимидир, реалдыр.

Бу китабча өз һәчми е'тибары илә индијә гәдәр бурахылмыш «Ашыглар» китабларындан кичик дә олса әһәтәлидир.

Бурада, демәк олар ки, сечмә ел шаирләринин сечмә сөзләри топланмышдыр. Бунунла белә Ағ ашыгын, Алынын, Алмәммәдин, Мәммәдсөјүнүн дә индијәдәк чап олунмамыш әсәр-

лэри илк дэфэ бу китабча васитэси илэ охучуларэ чатдыры-
лыр.

Јахшы тэртиб едилмиш «Ашыглар» китабчасында тематик
рэнкарэнклијэ хүсуси диггэт јетирилмишдир.

Әкэр биз китабын бир сәһифәсиндә — Ашыг Әләскәрин:

Кәпәз, Мурој, Мушој — бир нечә дағ вар,

Үстүнә од јағсын, ај дәли Гошгар!

Јајын ортасында јағдырысан гар,

Сәф чәкмир сәриндән сәрдарын, дағлар. —

бәндиндә тәбиәт тәвири илэ бағлы мисралары охујуругса,
башга бир сәһифәдә Чобан Әфганын ингилабдан габаг јазыл-
мыш:

Ләззәт чәкин, кеф дә көрүи а, бәјләр,

Сизә гуллуг едән ач инчимәзми?!

Сизин евиниздә буғда чөрәји,

Биздә дары бишир, сач инчимәзми?!—

кими мүбариз, сатирик руһда јазылмыш мисраларындакы
сәртијә, образлылыға һејран галырыг. Биз ашыг ше'рләрини
кәләчәкдә даһа дәгиг, дүрүст топлајыб сәлис шәкилдә чап
етмәјә сәј кәстәрмәлијик.

Һүсејн Һүсејнада

ГУРБАНИ

БӘНӨВШӘНИ

Башына дөндүјүм ај гәшәнк пәри,
Адәтдир, дәрәрләр јаз бәнөвшәни!
Ағ назик әлиилә бир дәстә бағла,
Тәр бухаг алтында дүз бәнөвшәни.

Танры сәни хош чамала јетирмиш,
Сәни көрән ашыг әглин итирмиш,
Мәләкләрми дәрмиш көјдән кәтирмиш,
Һејф ки, дәрибләр аз бәнөвшәни.

Гурбани дер: көнлүм бундан сажрыдыр,
Нә етмишәм јарым мәндән ажрыдыр?
Ајрылыгмы чәкиб бојну әјридир,
Неч јердә көрмәдим дүз бәнөвшәни.

СЕВИНСИН

Еј ағалар, бу дүнјанын үзүндө,
Тазәчә ачылан күлләр севинсин.
Бир әјри чалмалы, хумар көзлүнүн
Зүлфүнү дағыдан јелләр севинсин.

Кәлсин баһар фәсли, ачылсын јазлар,
Көлләрә төкүлсүн ағ гулар, газлар,
Бәјзадә оғланлар, ханзадә гызлар,
Јар илән данышан дилләр севинсин.

Гурбанијәм, мән севәрәм нарынчы,
Јар-јар дејиб олдум белә зарынчы,
Алманы, һејваны, нары, турунчы —
Бу дөрдүнү дәрән әлләр севинсин.

ТЕЛЛӘНИР

Кечә, күндүз — вахт, бивахт ағларам,
Чешмим јашы Чејһун олур, селләнир,
Јаз мөвсими бүлбүл дил-дил өтәндә
Бағ-бағчалар нәркизләнир, күлләнир.

Гајытмаг истәмәз көзүм көзәлдән,
Гајғымы артыран, дәрдим тәзәлдән,
Елләрдә гајдадыр рузи-әзәлдән,
Көзәлләрин шамамасы әлләнир.

Мәрд одур ки, ишин тута мәрд илән,
Әр истәсән кеч намәрддән, әр дилән,
Рәмз анлајан, сөз дүшүнән, дәрд билән
Аләмләрлә шөһрәтләнир, бәлләнир.

Көнлүм тәләб едиб ахтарыр јарын,
Халг ичрә һифз едәр намусун, арын,
Јар јарына күндә олса мүгарин,
Көнүлү шән олур, руһи телләнир.

Гурбанијәм, дәрд чәкмишәм ниһанлар,
Хәјалым сечмәкдир сәнтәк чананлар,
Јанашса үзүнә мүштаг дәһанлар,
Нәфәс дәјәр, чығалары јелләнир.

АББАС ТУФАРГАНЛЫ

КӨЗ ДЭЈЭР СЭНЭ

Саллана-саллана кедэн Сәлатин!
Кәл белә салланма, сөз дәјәр сәнә.
Ал, јашыл кејиниб дурма гаршыда
Јајын бәд нәзәрден көз дәјәр сәнә.

Кетмә, кетмә көрүм кимин јарысан,
Һансы бәхтәвәрин вәфадарысан?
Көлкәдә бәсләнмиш гузеј гарысан,
Сәһәрин јелләри тез дәјәр сәнә!

Аббас дејәр һеч кәс јарын өјмәсин,
Дүјмәлә јаханын чарпаз дүјмәсин,
Дәстәлә, зүлфләрин јерә дәјмәсин,
Јоллар губарланар, тоз дәјәр сәнә!

ПӘРИМИН

Мән кәлирдим Туфарганын елиндән
Јолум дүшдү обасына Пәримин.
Салам вердим, әлејк алды саламым,
Гонаг олдум бабасына Пәримин.

Пәрим тәклиф етди чашта дүшмәјә,
Су истәдим, шараб верди ичмәјә,
Көнлүм гушу пәрвазланыб учмаға,
Учар, гонар чығасына Пәримин.

Дал кәрдәнә төкүлүбдүр һөрмәләр,
Мина кәмәр инчә бели бүрмәләр,
Атлас гофта үстә гызыл дүјмәләр
Дүзүлүбдүр јахасына Пәримин.

Аббас идим, кәлдим бурда галмаға,
Саралыбан һејва кими солмаға,
Чәфа чәкиб белә көзәл алмаға
Әчәб дүшдүм севдасына Пәримин.

ОЈНАР

Башына дөндүјүм алакөз Пәри
Өз-өзүнә гејри һалынан ојнар.
Чавахир мәтаһы, дүр хиридары,
Тутубдур дәстиндә, лә'линән ојнар.

Сәнсиз көрүм хараб галсын бу бағы,
Шејда бүлбүл нә зөвг ејләр, нә зағы,
Зүлфү дал кәрдәндә ачыб мазағы,
Ағ үзү мүнәввәр халынан ојнар.

Ај Аббас, Пәринин бә'зи ишләри,
Јорғун марал кими хош бахышлары,
Инчидән, сәдәфдән, дүрдән дишләри,
Ағзы сүд, додағы балынан ојнар.

өп

Көнүл, Мәчнун кими јајын дағлара,
Әјил, бу лаләнин будағындан өп!
Пәрванәтәк долан јарын башына,
Арала телләрин, габағындан өп!

Алмаг олмаз нанәчибин гызыны,
Чәкмәк олмаз бәдәсилин назыны,
О үзүнү, бу үзүнү, көзүнү,
Дилиндән, дишиндән, додағындан өп!

Китабда охунан Сина јахшыдыр,
Сејрагыб кәрдәни сына јахшыдыр,
Мән дедим өпмәјә синә јахшыдыр,
Көнүл һа јалварыр, бухағындан өп!

Бағчалар титрәшир бардан өтәри,
Алмадан, һејвадан, нардан өтәри,
Аббас, ағлајырдын јардан өтәри,
Дур шаһимәрданын ајағындан өп!

МӘН ДЕЈИЛӘМ

Нә бахырсан көзү ганлы һарамы?
Сән дејән күнаһкар һа мән дејиләм!
Һәр шәһәрин бир ады, бир саны вар,
Мән Мисир шәһријәм, Јәмән дејиләм!

Јарын гапысында јүз ган ејләдим,
Әл узатдым, чәкдим, үз ган ејләдим.
Бир көнүлә дәјдим, јүз ган ејләдим,
Даһа бир кәсинән јаман дејиләм.

Аббас ағлар, либасыны сојдулар,
Зүлм ејләјиб гөнчә күлүн дәрдиләр,
Һәрчајылар гаш ојнадыб күлдүләр,
Ејлә дејил јарым, һәмән дејиләм.

ГУРБАН

Гадасын алдығым, нәдән мәлулсан?
Әкәр лал исәнсә, дил сәнә гурбан!
Күмүш нәштәр илә төкдүн ганымы,
Назик әлләринлә сил, сәнә гурбан!

Мал кедәр отлајар дағын ичиндә,
Пилтә шә'лә верәр јағын ичиндә,
Бағбаны диндирдим бағын ичиндә,
Деди сүсән, сүнбүл, күл сәнә гурбан!

Башына дөндүјүм көзләри хәндан,
Турунчлар баш вериб чыхыб јахандан,
Дедим, көзәл, бир бусә вер о халдан,
Ачыгланды, деди, ал, сәнә гурбан!

ОЛМАЗ

Өзүндөн кичији ишә бујурма,
Сөзүн јерә дүшәр, һеч мигдар олмаз.
Һәр нә ки, кар көрсән өз әлинлә көр,
Инсан өз ишиндә чәфакар олмаз.

Өзүндән бөјүјүн сахла јолуну,
Дүшән јердә соруш әрзи-һалыны,
Аманат, аманат гоншу малыны,
Гоншу јох истәјән өзү вар олмаз.

Сорунун, гул Аббас, һалын нечәдир?
Күндүзләрим ај гаранлыг кечәдир.
Сәрв ағачы һәр ағачдан учадыр,
Әсли гытдыр, будағында бар олмаз.

ГАШЛАРЫН

Дәрс алмамыш ачдым китаб охудум,
Мөһтач дејил һеч устаја гашларын.
Тәзә чыхыб камандарын әлиндән,
Бәнзәр үч кечәлик аја гашларын.

Овчу олан дулар дағ даманында,
Дәрди олан дулар дәрди јанында,
Нә дурубсан сејрагыбын далында,
Верибдир өмрүмү заја гашларын.

Бир халын бәзиркан, бир халын хоча,
Һүснүн зәкатыны вер мән мөһтача,
Мән Аббасам, ејләмәздим илтича,
Мәни кәтди илтичаја гашларын.

ВАХТЫДЫР

Будур кәлди баһар фәсли,
Дағларын лала вахтыдыр.
Ачылыбдыр гызыл күлләр,
Бүлбүлүн бала вахтыдыр.

Бүлбүлләр доланыр бағы,
Бир хәлвәт ејлә отағы,
Сәнә гурбан олум, саги,
Меј вер, пијала вахтыдыр.

Мән Аббасам, боју бәстә,
Дәрдиндән олмушам хәстә,
Ал башымы дизин үстә
Чал јатаг, лајла, вахтыдыр.

КӨНЛҮМ

Нә ағларсан, нә сызларсан,
Бир дәрди беш олан көнлүм!
Ахырда зуннар бағларсан,
Гәмә јолдаш олан көнлүм!

Бир јар кәлир обасындан,
Алым дәрду бәласындан,
Чархи-фәләк бадасындан
Ичиб, сәрхош олан көнлүм!

Аббас ағлар арсыз-арсыз,
Дүнја олуб е'тибарсыз,
Дејирдин, дөзәрәм јарсыз,
Дөз, бағры даш олан көнлүм!

ƏJLƏNMƏZ

Думан, кәл кет бу дағлардан,
Баһар кәлди, гар әjlәнмәз.
Бу дүнја бир бивәфадыр,
Көзәлдә илгар әjlәнмәз.

Көзәлин гашы гарадыр,
Байгунун меjли нарадыр?
Бу дүнја карвансарадыр,
Һәр кәлән гонар, әjlәнмәз.

Аббас деjәр, һәч оlanda,
Кә'бәjә ме'рач оlanda
Доғру јолдан кәч оlanda
Намус кедәр, ар әjlәнмәз.

КЕДИРӘМ

Дурум доланым башына,
Ала көзлү јар, кедирәм.
Өлсәм бојуна садаға,
Галсам интизар кедирәм.

Мәрд илә еjlә үлфәти,
Чәкмә намәрддән миннәти,
Бүлбүл гызылкүл һәсрәти,
Гышы, јазы зар кедирәм.

Аббас деjәр күл бәһсидир,
Бундан артыг дәрд һансыдыр?
Аjрылығын вә'дәсидир,
Кәл көнлүмү ал, кедирәм.

ХӘСТӘ ГАСЫМ

124169

ДӘЛИ КӨНҮЛ

Дәли көнүл, нә диванә кәзирсән,
Бивәфа дилбәрдән сәнә јар олмаз.
Дүз чыхмаз илгары, әнди-пеjманы,
Һәрчајыда намус, гејрәт, ар олмаз.

Үз вермә надана, сирр вермә писә,
Ахыр гәлбин ја инчијә, ја күсә,
От битәр көк үстә, әсли нә исә,
Јовшан бәсләмәклә чәмәнзар олмаз.

Вәфалыја әмәк чәксән итирмәз,
Бәдәсил нәсиһәт, өјүд көтүрмәз,
Габаг тағы тәр шамама битирмәз
Боз сөјүддә һејва олмаз, нар олмаз.

М. Ф. Ахундов адына
Азәрбајҹан Республикасы
Дөвләт КИТАБХАНАСИ

Тәклиф олунмамыш бир јерә варма,
Нәр олмаз мејданда нәр бығыбурма,
Сејрагыб адама сән јахын дурма,
Хаин чыхар, онда дүз илгар олмаз.

Хәстә Гасым күнү кечмиш гочадыр,
Кәлән бәзиркандыр, кедән хочадыр,
Сәрв ағачы нәр ағачдан учадыр,
Әсли гытдыр, будағында бар олмаз.

ЈАХШЫДЫР

Дәли көнүл, мәнән сәнә әманәт,
Демә, бу дүнјада галым јахшыдыр.
Бир күн олар гоһум, гардаш јад олар,
Демә, улусум вар, елим јахшыдыр.

Бир мәчлисә варсан, өзүнү өјмә,
Шејтана бач вериб кимсәјә сөјмә,
Гүввәтли олсан да јохсулу дөјмә,
Демә ки, зорлујам, голум јахшыдыр.

Гочагдан олубсан, гочаг олкүлан,
Гададан, баладан гачаг олкүлан.
Ашыг ол, чомәрд ол, алчаг олкүлан,
Демә варым чохдур, пулум јахшыдыр.

Хәстә Гасым, кимә гылсын дадыны,
Чаны чыхсын, өзү чәксин одуну,
Јахшы икид јаман етмәз адыны,
Чүнки јаман аддан өлүм јахшыдыр.

КИЗЛӘНӘР

О нечә гуш иди јаз кәләр баға,
Синәми чәкибләр дүјүнә, даға,
Бир шана, бир бафта, бир дә бир чыға,
Бу үчү бир олса, телдә кизләнәр.

О нечә гуш иди гајада сәкәр,
Гајнағы нәштәрдир, ганымы төкәр,
Бир ноғул, бир набат, бир дә бир шәкәр,
Бу үчү бир олса, дилдә кизләнәр.

О нечә гуш иди анасын әмәр,
Навада дөвр едәр шәмс илә гәмәр,
Бир гылынч, бир хәнчәр, бир дә бир кәмәр,
Бу үчү бир олса, белдә кизләнәр.

Аладыр көзләри, шәһлаји нәркиз,
Сәнинтәк бир көзәл булунмаз нәркиз,
Бир булаг, бир новуз, бир дә ки кәһриз,
Бу үчү бир олса јердә кизләнәр.

Јар ки јара ширин верәр саламы,
Тәбибимсән өзүн бағла јарамы,
Бир оғру, бир әјри, бир дә һарамы,
Бу үчү бир олса колда кизләнәр.

ДӨЛЛӘК МУРАД

ЕҖЛӘМӘ

Гадир аллаһ, буду сәндән диләјим,
Сән мәрди намәрдә мөһтач еҗләмә!
Гејби хәзинәндән јетир рузисин,
Сән мәрди намәрдә мөһтач еҗләмә!

Гадир аллаһ, сәнин кәрәмин чохду,
Тә'нәли сөз хәнчәр, низәди, охду.
Гардашын гардаша вәфасы јохду,
Гардашы гардаша мөһтач еҗләмә!

Намәрд көрпүсүндән өлсәм кечмәнәм.
Карван олсам мәнзилинә дүшмәнәм,
Әлиндән чамыны алыб ичмәнәм,
Сағ әли сол әлә мөһтач еҗләмә!

Шаир олан дејәр сөзүн варысы,
Варысы олмаса олсун јарысы,
Гој лап олсун көзләримин бириси,
Бу көзү о көзә мөһтач еҗләмә!

Дөлләк Мурад дејәр сөзүн затыны,
Әл-әлдән өткүндү ишин чәтини,
Гурда-гуша гисмәт елә әтини,
Атаны оғула мөһтач еҗләмә!

ВАР НӘДИ

Кәлин сизә мән әрзими еҗләјим,
Агил олан, бу дүнјада вар нәди?
Дүнја бир бостанды, позулар кедәр,
Чичәк нәди, јемиш нәди, бар нәди?

Бу дүнјада чох-чох ширин мал олу,
Тамаһкарлар һалы мүшкүл һал олу,
Гол бурулу, гулаг баты, лал олу,
Гохум нәди, гардаш нәди, јар нәди?

Дөлләк Мурад, бу јолларда сүрүннәм,
Инди кедишимди, нә вахт көрүннәм,
Алтым торпаг, үстүм дә даш, һөрүннәм.
Исти нәди, сојуг нәди, гар нәди?

АШЫГ АБДУЛЛА

КӘЛИБ КЕДИБ

Ләлә, јатмышыдым хаби-гәфләтдә
Ојандым ки, баһар, јаз кәлиб кедиб.
Бир әлиндә сүсән, сүнбүл, әрчәван,
Јанынча гырх инчә гыз кәлиб кедиб.

Өлүм јејди бу сағлыгдан, бу күннән,
Синәм фариг олмаз дағү дүјүннән.
Тәрлан бинәсиндән, лачын овуннан
Үркүшүб губалар, газ кәлиб кедиб.

Ешгин атәшинә дүшүб Абдулла,
Белә көзәл көрмәмишәм мән, билла!..
Вәрга вар, Күлша вар, Јусиф-Зүлејха,
Чаһан кими чанлар аз кәлиб кедиб.

КЕЈИНИБДИР

Бүлбүлләр гонуб будаға,
Күл гырмызы кејинибдир.
Севдијим башдан-ајаға
Ал-гырмызы кејинибдир.

Өјүн, өјүн, көнүл, өјүн,
Синәмә чәкилиб дүјүн.
Соналар чимәчәк бу күн,
Көл гырмызы кејинибдир.

Әзәлдән мән кәлдим сизә,
Мајил олдум ала көзә.
Јар гонаг кәләчәк бизә,
Јол гырмызы кејинибдир.

Һаша севдичәјим, һаша,
Дејиләнләр кәлди баша,
Ағ үзүндә гоша-гоша
Хал гырмызы кејинибдир.

Чаһан төкәр ганлы јашын,
Јандырды бағрымын башын,
Чәкдин Абдулланын дишин,
Дил гырмызы кејинибдир.

БӘЛЛИДИР

Саллана-саллана кедән Сәлатин,
Кәклик кими јеришиндән бәллидир.
Јел атды рүбәндин, көрүндү үзү,
Чаным алан бахышындан бәллидир.

Синэн бэнээр Саваланын гарына,
Дэжишмэм дүнжанын күлли варына,
Жумрулугда охшар Курдаш нарына,
Дик мэмэлэр дурушундан бэллидир.

Нэсрэтини чэкир Нэлэб, Багдад, Чин.
Чамалы бир күнэш, өзү көжөрчин,
Ағ үзүндө сијаһ зүлфү чинбэчин,
Тэрлан, овун алышындан бэллидир.

О көрүнэн зэнэхданда нэ халды?
Гашларын гарасы чанымы алды.
Өлдүрсэн дэ ганым сэнэ һалалды.
Мүжканларын вурушундан бэллидир.

Абдулланын ағлын сэн алдын әлдән,
Сијаһ тел ичинә чумубду көрдән,
Бар илаһым, өзүн сахла нэзәрдән,
Бир ај доғуб, доғушундан бэллидир.

мән

Салланыбан кедән дилбәр
Деди: кет сән, кәлирәм мән.
Дедим: көзәл, дәрдим чохдур
Деди: дәрман билирәм мән.

Көлдән учурдум сонаны,
Бу јердә гојдуг бинаны,
Күндә көрдүјүм чананы,
Көрмәјәндә өлүрәм мән.

Вәфасы олмаз јаланын,
Ағлы олмаз чох күләнин,
Абдуллајам, дәрд биләнин
Јүз ил кечсә гулујам мән.

ГУЛ АЛЛАҢГУЛУ

КЕТДИ

Көнүл, гуллуг ејлә камил устада,
Устад көрмәјәнин иши хам галды.
Нечә данәндәләр кетди дүнјадан,
Јериндә бир нечә ағлыкәм галды.

Нанәчиб неч кимә энам ејләмәз,
Тәкәббүр кимсәјә салам ејләмәз,
Инсан бу дүнјаны тамам ејләмәз,
Чохлары чәһд етди, натамам галды.

Әрәб ат үстүндә дурдум — дејәнләр,
Асдым, кәсдим, јыхдым, вурдум — дејәнләр,
Дүнјаја — әмлакым, јурдум — дејәнләр,
Онлар да көчдүләр, гуру дам галды.

Бивәфаја дедим: дур, мәнән үзүл,
Мүхәннәсә бахма, көзләрим, сүзүл.
Нух да өмр еләди, мин доггуз јүз ил,
Елә бил, бир күнүз, бир ахшам галды.

Гул Аллахгулујам, ај нәсиб ејлә,
Шәчәрдән баш вериб, ај нәсиб ејлә,
Искәндәр мүлкүдүр, ај нәсиб ејлә,
Нә Чәмшид падшаһ, нә дә Чам галды.

ГАРАЧАДАҒЫ АШЫҒ ӘЛИ

JARДАН AJPЫЛAНЫH

Еј ағалар, нечә олур
Ғалы јардан ажрыланын?
Ахыр дөнүр јашыл олур
Алы јардан ажрыланын.

Сүд ағзы, гајмағ додағы,
Әммәјә ләбин гајмағы.
Дағылыр улус-ојмағы,
Ели, јардан ажрыланын.

Сүсән сүнбүлүм әјилир,
Түтүнүм әршә чәкилир.
Он дөрд јашында бүкүлүр
Бели јардан ажрыланын.

Бу бир бадәдир ичилмәз,
Мәрди намәрддән сечилмәз,
Лал олар, һәркиз ачылмаз
Дили јардан ажрыланын.

Сәфәр Әли булар имиш,
Пејманәмиз доллар имиш,
Гөнчә икән солар имиш
Күлү јардан ажрыланын.

ОЛМУШАМ

Нә саатда кәлдим дүнја евинә
Шум ситарә бәхти бағлы олмушам,
Талејим бәд, күнүм гара, чәфакеш,
Һичран евли, дөрд отағлы олмушам.

Фәләк гојмады ки, бирчә јарыјам,
Көзүм ачдым, көрдүм үзүм гарајам,
Дөрд мөһнәти, һичран, гәм сәрдарыјам,
Бу дүнјада дөрд сигнағлы олмушам.

Әлијәм чох чәкдим дәрди-бәладан,
Гәм әл көтүрмәди мән мүбтәладан.
Аләми-әрваһдан балу-бәладан
Хунчијәрли, гара дағлы олмушам.

АШЫГ ВАЛЕҢ

БҮКҮЛМҮШ

Бу јер көзәлинә набәләд олмуш,
Бир сөз дедим, гуру дилә бүкүлмүш.
Хәтајыны көрчәк хәта ејләдим,
Лә'л көһәр бир мәндилә бүкүлмүш.

Гурбан олум ала кезүн мәстинә,
Бал төкүлүб ал додағын шәстинә,
Әлим гојум тәр синәнин үстүнә,
Дарчына, михәјә, һилә бүкүлмүш.

Кечә икән мейман олдуғ бунлара,
Кејиниб батыбды јашыл, аллара,
Гызыл бәзмәнд, лүлә шүмшад голлара,
Күмүш кәмәр тинчә белә бүкүлмүш.

Гурбан олум обана, һәм сојуна,
Мина кәрдәнинә, уча бојуна,
Диванә Валәһи алса гојнуна,
Санасан ки, бүлбүл күлә бүкүлмүш.

МӘН ОЛУМ

Бу дуран бир чүт сонанын
Һансына гурбан мән олум?
Мәзлум бахыб, чан аланын
Һансына гурбан мән олум?

Гәдди-гамәти дүнјада,
Машаллаһ чәкән устада,
Һәр икиси мәләкзада,
Һансына гурбан мән олум?

Ики тәзә ночәваным,
Гәмзәләри төкүр ганым,
Валәһ дејир: бирди чаным,
Һансына гурбан мән олум?

САЈАТ НОВА

ДОЛАНА-ДОЛАНА

Кәл кәзәк бағын дөрд јанын,
Киши, долана-долана.
Мән бүлбүләм күлә мүштаг,
Гышы долана-долана.

Бүлбүл ағлар күлә јетди,
Даһан ачды дилә јетди,
Интизар бил илә јетди
Јашы долана-долана.

Бүлбүлү күлшәндән етди,
Көз јашыны дән-дән етди,
Ахыр сәни мәндән етди
Нашы долана-долана.

Хатириндә нә вар, мәләк,
Бизимнән ејләјирсән чәнк,
Дөндү биздән чәрхи-фәләк
Башы долана-долана.

Сајат Нованын сөзүнә,
Сәнсиз ел кәлмәз көзүнә,
Гајытды дәјди өзүнә
Дашы долана-долана.

ГОВУША-ГОВУША

Гәрибәм, ган ағларам
Нара говуша-говуша.
Чағырырам һаны сүбһан
Чара говуша-говуша.

Әлиндән бадәсин ичдим.
Вәтәнимдән ајры дүшдүм.
Пәрванәтәк шама бишдим
Нара говуша-говуша.

Овчу кими чөлдән олдум,
Сона кими көлдән олдум,
Бүлбүл кими күлдән олдум
Хара говуша-говуша.

Сајат Новајам јеритдим,
Үзүмү јерләрә сүртдүм,
Өмрүмүн тағын чүрүтдүм
Јара говуша-говуша.

УЛУЛУ
КӘРИМ

КИМ ОЛА

Фәләјин әлиндән гылан аһу-зар
Бири мәнәм, бири јарәб, ким ола?
Күли-рүхсарына чәкән интизар
Бири мәнәм, бири јарәб, ким ола?

Еј көзләри чәллад, гамәти мөвзун
Бу гәдәр бәндәни ејләмә дилхун,
Сәркәштеји аләм, һали дидәркун
Бири мәнәм, бири јарәб, ким ола?

Кәримин көнлүнү ејләмә виран,
Зүлмүндән усаныб һалына бир јан,
Һичран әләминдән дидәси кирјан
Бири мәнәм, бири јарәб ким ола?

АҒ АШЫҒ

ҒАҢЫТДЫ

Бир марал бахышлы, тәрлан чилвәли
Кәлиб мәни көрдү күлдү, ғажытды.
Пүнһаны көстәрди күл чамалыны,
Бухағына шәбнәм долду, ғажытды.

Мән көрмүшәм көзәлләрин чохуну,
Белә олмаз анчаг боју, бухуну.
Мүжканындан чәкиб хәдәнк охуну,
Јаралы синәмә чалды, ғажытды.

Көзләјәркән көзләримә саташды,
Хәстә чаным ешг одуна тутушду.
Шәһрајыдан ғыја бахыб өтүшдү,
Ағ Ашыға нәзәр салды, ғажытды.

ОЛМАЗ

Дедим, көнүл, бачар јахшылыг ејлә,
Һәмишә әлиндә ихтијар олмаз.
Чох да бел бағлама дүнја малына,
Нә мала, нә мүлкә е'тибар олмаз.

Еј назәнин, сән кејдијин нә алдыр?
Јенә башындакы һансы хәјалдыр?
Бириси бүдрәсә голундан галдыр,
Һәр заман дост досја сәбәбкар олмаз.

Ашыг олдун һәр ағрыја дөзәсән,
Синән үстә одлу көзләр әзәсән;
Күн доғанла, күн батаны кәзәсән,
Аллаһверди кими хиридар олмаз.

МӘММӘДСӨЈҮН

ОЈАНМАЗ

Ғаршы дуран ғарлы дағлар
Јатыб ојанмаз, ојанмаз.
Үстүндәки ағыр елләр
Јатыб ојанмаз, ојанмаз.

Кетдим чыхдым обасына,
Дүшдүм ешгин һавасына.
Әлим гојдум синәсинә,
Јатыб ојанмаз, ојанмаз.

Һеч ијдин кечмәсин вахты,
Јана чеврилмәсин тахты.
Мәммәдсөјүнүн гара бахты
Јатыб ојанмаз, ојанмаз.

ДИЛГӘМ

ӘРИЗӘ

Бир намә көндәрдим бади-сәбадан
Јарәб, намәм јара јетиширмола?
Фәләк мәни тәрки-вәтән ејләди,
Назлы јар әһвалым сорушурмола?

Әзәлдән ашигәм тути дилләрә,
Мүсәлсәл сачлара, сијаһ телләрә,
Ахды ејним јашы дөндү селләрә,
Јар ичән сулара гарышырмола?

О гызыл күлләри дәрмәјән Дилгәм,
Дәриб пүнһан јерә сәрмәјән Дилгәм,
Бу дүнјада јары көрмәјән Дилгәм,
Јарәб, о дүнјада көрүшүрмола?

кәлмәди

Лачын бәрәсиндә, Күр кәнарында,
Кетди Телли сонам кәлә, кәлмәди.
Истәдим ки, онун тә'рифин јазам,
Сығышыб гәләмә, дилә кәлмәди.

Чан вердим, чананын јолунда дурдум,
О дағу дүјүнү синәмә вурдум,
Бир тәрланын бәрәсиндә тор гурдум,
Дедим бәлкә тора кәлә, кәлмәди.

Белә көзәл олмаз хүлдү-бәриндә,
Ағылы, кәмалы, һушу сәриндә.
Мәчнун кими дурдум вә'дә јериндә,
Лејли кими кетди, илә кәлмәди.

Кенә јада дүшдү о Сәлби назым,
Шә'нинә гафијә, гәзәлләр јазым.
Дазлады тојгунум, шаһым, шаһбазым,
Верди шикар бәндим јелә, кәлмәди.

Дилгәм ајры дүшдү гончадәһандан,
Әтри-бәнөвшәдән, күлү рејһандан,
Чәннәти-ризвандан, һури, гылмандан
Әфзәл олан кетди әлә кәлмәди.

ШӘМКИРЛИ АШЫГ ҺҮСЕЈН

ЈАХШЫДЫР

Бир адам ки, сәнлә үлфәт ејләсә,
Јәгин онун әсли-заты јахшыдыр.
Намәрд сәнә гузуплов једиртсә
Мәрдин гуру мәнәббәти јахшыдыр.

Дад, һөзар чәкәрәм пәркарсыз саздан,
Вер, гуртар әлиндән нәзир, нијаздан;
Сөјләјән гарыдан, кәзәјән гыздан,
Күләјән кәлиндән лоту јахшыдыр.

Ашыг олан сөзүн сөјләјәр башдан,
Саллабаш адамдан, үрәји дашдан,
Бәднәзәр гоншудан, бәдчинс јолдашдан,
Гәдир биләнләрин ити јахшыдыр.

Ашыг Һүсејн сөјләр кәлмәни тејдән,
Дәрсими алмышам әлифдән, бејдән,
Чөрәксиз отагдан, көзәлсиз өјдән¹
Чөлүн, бијабанын оту јахшыдыр.

САРЫ КҮЛ

Јарын бағчасында үч күл ачылыб,
Ағ күл, гырмызы күл, бир дә сары күл.
Һәр үчү дә бир-бириндән өјмәли,
Ағ күл, гырмызы күл, бир дә сары күл.

О ағ күлүн гапысындан бахмалы,
Гызыл күлү ал јанаға тахмалы,
Сары күлү дәстә тутуб гохмалы.
Ағ күл, гырмызы күл, бир дә сары күл.

Ағ күлү бәнзәтдим көј көјәрчинә,
Шәкәр әзиб дәнанынын ичинә,
Һүсејн мүштаг олуб күлүн үчүнә,
Ағ күл, гырмызы күл, бир дә сары күл.

¹ Ев.

АШЫГ АЛЫ

КЕТДИ

Кәзирдим, елләри сәрбәст кәзирдим,
Һаҗыф көзләримә, зај олду кетди.
Охудум дәрсими, јетдим синајә,
Күнүм зиндан, һәфтәм ај олду кетди.

Ашыг олуб галдым ел синәсиндә,
Дәрманымы булдум ел синәсиндә.
Каманымы алдым ел синәсиндә,
Сөзүм ағызларда пај олду кетди.

Селләр, сулар кими кәлди еһтијач,
Одунсуз, очагсыз галдым наәлач.
Башланды вурһавур, дүшдү гачһагач,
Әрбаб да кәндлијә тај олду кетди.

Ағ күнүм атланды, өзүм пијада.
Сират-әл суалын кәтиррәм јада.
Итириб нуруму галдым дүнјада.
Ашыг Алы, өмрүм вај олду кетди!

НӘ ГАЛДЫ

Јығдын бу дүнјанын малы-дөвләтин,
Әллини кечирдин, јүзә нә галды?
Ајаг кетди, әл кәтирди, диш једи,
Бахмагдан савајы көзә нә галды?

Өлүм һагдыр, чыхмаг олмаз әмрдән,
Ипәк тора һәлгә салма дәмирдән.
Ајдыр, күндүр, кәлиб кедир өмүрдән,
Тәләсирик, көрән јаза нә галды?

Һаваја бахырам, һава мәхшушду.
Кәздијим овлағлар јадыма дүшдү.
Бир күн ешидәрсән Алы да көчдү,
Сынды телли сазы, тәзанә галды.

БУ КҮН

Дәрс аланлар кәлиб мәнән дәрс алсын,
Синәмин мәтләбин ачырам бу күн.
Бир гуш идим дајанмышдым јувада,
Учуб гүрбәт елә дүшүрәм бу күн.

Нечә олду атам, нечолду анам.
Позулду һасарым, дағылды бинам,
Јүкләнибдир гәфлә, гатыр, барханам,
Бу јурддан о јурда көчүрәм бу күн.

Ашыг Алы минди шэчэрдэн аты,
Охунду үзүнэ эчэл бараты.
Гылдан чох назикдир, гылынчдан ити —
Сират көрпүсүндэн кечирэм бу күн.

АЛМЭММЭД*

ИНСАН

Ахыры фикр ејлә, гафил доланма,
Гэлбини шејтандан јад елә, инсан.
Әмәл ишләт: ахирәтдә утанма,
Бачар көнлү јыхма, шад елә, инсан.

Бу дүнја дедијин фанидир, фани,
Әзәл Нуһ кәлмишди, галмајыб һаны?!
Пуч ејләди Искәндәри, Хағаны,
Бизә дә әсәчәк бад елә, инсан!

* Алмәммәд мәшһур Ашыг Әләскәрин атасыдыр. Көзәл уstad-
намәләр мүүллифи олмушдур. Индијә гәдәр чох аз ше'ри мұһафизә
олунуб сахланылмышдыр.

Алмәммәд дүнјада һәлә биһушду,
Бәнадәм дедијин вәтәнсиз гушду.
Сәхасыз дөвләтин ахыры пучду,
Је малын, дәһанда дад елә, инсан!

КӨРМӘДИМ

Дүнја, сәнин кәрдишиндән
Баша варан көрмәдим!
Гәһр олду аләм гәһр ишиндән,
Чан гуртаран көрмәдим!
Билмирәм ки, сәбәб нәјди:
Шады гәмкин ејләдин,
Абаданы виран гојдун,
Артды һаран, көрмәдим!

Кәсилмәз мүрдә карваны,
Гәфлә ишләр, көч кедәр.
Нә имранлар накам гојдун,
Дидәсиндән јаш кедәр.
Јетмиш ики милләт ки, вар,
Әли сәндән бош кедәр!
Јанысынча малы-дөвләт,
Пул апаран көрмәдим!

Алмәммәдәм, бу дүнјада
Бир нишанәм галмады.
Кетди әлдән гоһум-гардаш,
Ата-анам галмады.
Сүлејман тутду дүнјаны,
Деди: мәнәм! — галмады.
Бир кәс илә һеч дүз олан
Сәнин аран көрмәдим!

АШЫГ ӘЛӘСКӘР

УСТАДНАМӘ

Ашыг олуб тәрки-вәтән оланын,
Әзәл башдан пүркамалы кәрәкди.
Отуруб, дурмагда әдәбин билә,
Мә'рифәт елминдә долу кәрәкди.

Халга һәгигәтдән мәтләб гандыра,
Шејтаны өлдүрә, нәфсин јандыра,
Ел ичиндә пак отура, пак дура,
Далысынча хош сәдалы кәрәкди.

Данышдығы сөзүн гијмәтин билә,
Мәчазы даныша, мәчазы күлә,
Кәлмәсиндән лә'ли-көвһәр сүзүлә,
Тамам сөзү мүәммалы кәрәкди.

Ариф ола, ејһамнан сөз гана,
Намәһрәмдән шәрм еләјә, утана,
Саат кими мејли һагга долана,
Һәгиги гәлби дүз јоллу кәрәкди.

Әләскәр, хүмсүнән зәкатын верә,
Әмәли мәләкләр јаза дәфтәрә,
Һәр јаны истәсә, баханда көрә,
Тәригәтлә бу севдалы кәрәкди.

ЈАЈЛАГ

Көзәлләр сејрәнкаһысан,
Көрүм сәни вар ол, јајлаг!
Ачылсын күлүн, нәркизин,
Тәзә мүрғүзар ол, јајлаг!

Көзүм галды сијаһ телдә,
Бүлбүл өлдү мејли күлдә.
Бир кәсим јох гүрбәт елдә,
Сән мәнә гәмхар ол, јајлаг!

Мән сәни көрәндән бәри,
Синәм олду гәм дәфтәри,
Јазыг ашыг Әләскәри
Өлдүр, күнаһкар ол, јајлаг!

ДАҒЛАР

Баһар фәсли, јаз ајлары кәләндә
Сүсәнли, сүнбүллү, лаләли дағлар...
Јохсулу, әрбабы, шаһы, кәданы
Тутмаз бир-бириндән аралы дағлар.

Хәстә үчүн тәпәсиндә гар олур,
Һәр чүр чичәк ачыр, лаләзар олур.
Чешмәсиндән аби-һәјат чар олур,
Дағыдыр мөһнәти, мәлалы дағлар.

Јазын бир ајыды чох јахшы чағын,
Кәсилмәз чешмәдән көзәл јығнағын;
Ахтарма моталын, јағын, гајмағын,
Зәнбур чичәјиндән бал алы, дағлар!

Јајын әввәлиндә дөнүрсән хана,
Сон ајда бәнзәрсән јеткин бостана.
Пајызын зәһмәри гојур вирана,
Дағыдыр үстүндән чәлалы, дағлар!

Каһдан чискин төкәр, каһ думан ејләр,
Каһ кәлиб-кәдәни пешиман ејләр,
Каһдан гејзә кәләр, наһаг ган ејләр,
Диншәмәз һарамы, һалалы дағлар.

Ағ халат бүрүнәр, зәрнишин кејмәз,
Һеч кәси диндириб кејфинә дәјмәз,
Сәрдара сөз демәз, шаһа баш әјмәз,
Гүдрәтдән сәнкәрли, галалы дағлар.

Көчәр елләр, дүшәр сәндән аралы,
Фиргәтиндән күл, нәркизин саралы.
Әләскәр Мәчнунтәк јардан јаралы,
Кәзәр сәндә дәрдли, налалы, дағлар!..

ДАҒЛАР

Бир ај жарым нобаһардан кечәндә,
Чар олур көјсүндән селләрин, дағлар!
Чалханыр соналар, чығрышыр газлар,
Зәм-зәм зүмзүмәли көлләрин, дағлар!

Сары нәрдән топ-түфәнкин атылы,
Гысыр Мурғуз Шаһ дағына чатылы,
Бир әмлијин мин түмәнә сатылы,
Хәзәл олу јенә пулларын, дағлар!

Һаны мән көрдүјүм гурғу бусатлар?
Дәрдимәндләр көрсә тез бағры чатлар.
Мәләшмир сүрүләр, кишнәмир атлар,
Нијә пәришанды һалларын, дағлар?

Һаны бу јайлагда јайлајан елләр?
Көрәндә көзүмдән чар олду селләр...
Сејр етмир көксүндә түрфә көзәлләр,
Санчылмыр бухаға күлләрин, дағлар!

Кәпәз, Мурој, Мушој — бир нечә дағ вар,
Үстүнә од јағсын, ај дәли Гошгар!
Јајын ортасында јағдырырсан гар,
Сәф чәкмир сәриндән сәрдарын, дағлар!

Елә ки, чән кәлди, гаралтды гашы,
Думана гәрг олур дағларын башы.
Дүшәндә күрк илә кәлбин савашы,
Узаг чәкир гејлү галларын, дағлар!

Һалыјам елләрин мән чүмләсиндән,
Кечә јатмаз бир-биринин бәһсиндән,
Икид нә'рәсиндән, күллә сәсиндән
Дәјмәмиш төкүлүр калларын, дағлар!

Һаны мәрд икидләр, бош галыб јурду,
Сәхавәтдә Елдар нурәлән-нурду.
Еркәк кәсиб, ағыр мәчлис гурурду,
Шүлән чәкилирди малларын, дағлар!

Көзәлләр чешмәндән көтүрмүр абы,
Дад верә дәһанда көвсәр шәрабы.
Хачпәрәстлә дүшдү пунд ингилабы,
Оңунчун бағланды јолларын, дағлар!

Һәсәннәнә, Һәсәнбаба гошады,
Хачбулаг јайлағы хош тамашады.
Арсыз ашыг елсиз нијә јашады?
Өлсүн Әләскәртәк гулларын, дағлар!

ДОЛАНЫР

Ахшам, сабаһ, чешмә, сәнин башына
Билирсәнми нечә чанлар доланыр?...
Биллур бухаг, алма јанаг, ај габаг,
Шаһмар зүлфү пәришанлар доланыр.

Афәрин худанын һаггы-сајына,
Чамаллары бәнзәр бајрам ајына,
Белә көзәлләрин хаки-пајына
Мәним кими чох гурбанлар доланыр.

Көрдүм көзәллијин бизә билдирир,
Гаш ојнадыб, хәстә көнлүм күлдүрүр.
Ишвәјү наз илә адам өлдүрүр,
Гәмзәсиндә һаһаг ганлар доланыр.

Мәни гоча көрдү, рүбәндин ашды,
Ала көзләринә көзүм саташды,
Һуш башымдан кетди, хәјалым чашды,
Мүрғ-руһум асиманлар доланыр.

Адым Әләскәрдир, Көјчә — маһалым.
Доланым башына, гаданы алым!
Һүснүн шө'ләсинә хәстә хәјалым
Пәрванәди, шәмистанлар доланыр.

ДӨНҮБДҮ

Ала көзлүм, сәндән ајры дүшәли
Аһ чәкмәкдән бағрым гана дөнүбдү.
Гәдд әјилиб, күл ирәнким саралыб
Хәзан дәјмиш күлүстана дөнүбдү.

Диндирирәм данышмырсан, күлмүрсән,
Хәбәр алыб әһвалымы билмирсән,
Ендирибән мәчлисимә кәлмирсән,
Јохса тахтын Сүлејмана дөнүбдү?

Гызыл күлү дәстә-дәстә дәрибсән,
Дәрибинән пүнһан јердә сәрибсән,
Јазыг Әләскәрдән үз дөндәрибсән,
Ја бахт јатыб, ја замана дөнүбдү.

ДҮШДҮ

Чәршәнбә күнүндә чешмә башында
Көзүм бир алакөз ханыма дүшдү;
Атды мүжкан охун, кечди синәмдән,
Назу гәмзәләри ганыма дүшдү.

Ишарәт ејләдим, дәрдами билди,
Көрдүм һәм көзәлди, һәм әһли-дилди.
Башыны булады, көзүндән күлдү,
Күләндә гадасы чаныма дүшдү.

Әләскәрәм, һәр елмидән һалыјам,
Көзәл, сән дәрдлисән, мән јаралыјам.
Деди: «нишанлыјам, өзкә малыјам»,
Сынды гол-ганадым, јаныма дүшдү.

ДҮШДҮ

Севдичијим, һаны көзәлләр ханы,
Күзарымыз сизин отаға дүшдү.
Бујурсан фәрманы, аларлар чаны,
Пүшк атдыг, чан сана садаға дүшдү.

Саллан гәләм гашды, јаны јолдашды,
Галмышам аташды, мән башы дашды.
Һуш башымдан чашды, дилим долашды,
Көзләрим саташды, бухаға дүшдү.

Атласдан тәбалы, белиндә шалы,
Көһәрдән баһалы, үзүндә халы,
Кејди јашыл алы, јыхды маһалы,
Әјри телләр ајна габаға дүшдү.

Јеријирди сана јашыл баш сона,
Јарашыр чанана ағ назик чуна,
Телләриндә шана, әлиндә хына,
Јәмән, јагут, әһмәр додаға дүшдү.

Чох чәкмишәм чәфа, кәлсин инсафа,
Анд олсун мүшафа, олмам бивәфа,
Кәлмишәм тәвафа верәсән шәфа
Әләскәр хәстәдир, очаға дүшдү.

ИНЧИМӘРӘМ

Истәр дара чәкдир, истәр гул ејлә,
Ғојмушам әмринә гол, инчимәрәм.
Һәсрәтиндән Мәчнун олдум сәһрада
Алырсан чанымы ал, инчимәрәм.

Һәсрәтиндән саралыбан соланам,
Изин версән, јар, башына доланам.
Әлли јол чапылам, јүз јол таланам,
Бир шеј дејил дөвләт, мал, инчимәрәм.

Әләскәрәм, јандым ешг аташында,
Көзүм галды кирпијиндә, гашында,
Газдыр мәзарымы чешмә башында,
Сал синәм үстүндән јол, инчимәрәм.

КӨРДҮМ

Кедирдим кұзарым дүшдү булаға,
Овчу бәрәсиндә маралы көрдүм.
Јатыб инилдәјир, дуруб бојланыр,
Бир нечә јериндән јаралы көрдүм.

Залым овчу ону гојуб нишана,
Дәлиб үрәјини бојајыб гана,
Јыхылыб чеврилир о јан-бу јана,
Кәсилибди сәбри, ғаралы¹, көрдүм.

Тәбиб олсам, јараларын бағларам,
Синәм үстүн дүјүнләрем, дағларам,
Әләскәрәм, чајлар кими чағларам,
Ананы баладан аралы көрдүм.

ДӨНҮБДҮ

Фәләјин чәбриндән, ел тә'нәсиндән
Дәрдим артыб бир үммана дөнүбдү.
Ешгин фиргәтиндән, јар һәсрәтиндән
Баһар мана зимистана дөнүбдү.

Зүлмүн кирдабында дүшмүшәм ләнкә,
Торбакешләр тәнә гылыр пешәнкә.
Күрбә ширә дөнүб, мушлар пәләнкә,
Баға гызыб кәркәдана дөнүбдү.

Ариф бу сөzlәри фикр елә дәрин,
Артырма дәрдини сән Әләскәрин.
Гибләнүма мәһәббәтли дилбәрин
Мејли биздән гејри јана дөнүбдү.

¹ Ғарары.

ОЛА

Нәр жетән көзәлә көзәл демәрәм,
Көзәлдә кәрәкди ишвә, наз ола.
Бухағындан әтри-бәнөвшә кәлә,
Гојну күлшән ола, баһар, јаз ола.

Нәр көрәндә һәсрәт илә сарыша,
Дејә-күлә, ширин-ширин даныша;
Әл дәјәндә тез-тез күсә, барыша,
Орталыгда сөһбәт ола, саз ола.

Нә узун, нә көдәк, мүнәсиб кәрәк,
Ағыз, бурун назик, додаг кип кәрәк,
Әндам биллур, бәдән күлдән саф кәрәк,
Бахтын вура, бу нишанда гыз ола...

Әрдән бошанандан бир аз кәнар дур!
Әри өлән көзәлә бах, бојнуну бур!
Әләскәр, торуну сән тәрлана гур,
Бәлкә тора дүшән бир шаһбаз ола!

ДҮНЈАДА

Гафил көнүл, бу нә јолду гутубсан,
Сәрф едирсән нә камалды дүнјада?!
Дөвләтә гул олуб, күл тәк ачылма,
Чох сәнинтәк күлләр солду дүнјада.

Күфрдән гәлбиндә бәркитмә бары,
Топ дәјәр, дағылар бүрчү, һасары,
Јүз сәнинтәк аһу, көзәл шаһмары,
Фәләк кәмәндиңә салды дүнјада.

Кушумда сырғады, синәмдә дағды,
Ағыллы унутмаз нечә ки, сағды,
Дөвләтдән гисмәтин беш аршын ағды,
Чәкдијин говғады, галды дүнјада.

Фәләк бәрһәм едиб чох низамлары,
Зүлмлә сөндүрүб јанан шамлары,
Најыф чаванларын күл әндамлары,
Мара-мура гисмәт олду дүнјада.

Јығылар мәхлугат, гурулар мәһшәр,
Бојунларда кәфән, әлләрдә дәфтәр,
Онда вај һалына јазыг Әләскәр,
Өзүн кетдин, сөзүн галды дүнјада!..

НАРЫН ҮЗ

Көнүл, сән ки, дүшдүн ешгин бәһринә,
Нарын чалхан, нарын силкин, нарын үз!
Дост сәни бағына бағбан ејләсә,
Алмасын дәр, күлүн ијлә, нарын үз!

Тикдирмисән гәср, ејван, ода сән,
О севдијин, о нөкәрин, о да сән!
Гыја бахдын, мәни салдын ода сән,
Инсаф елә, кәл көнлүмүн нарын үз!

Ашыг олан сөзүн демәз тәрсинә,
Тәр кәзән дүнјада кедәр тәр синә;
Тәр синәјә гисмәт олсун тәр синә,
Гој сөјкәнсин нарын үзә нарын үз!

Үрүсхэт вер сөзүм дејим Гајмаға,
Јујар гәссал гәддим, бүкәр гајым аға:
Ләззәт верәр бал гатанда гајмаға,
Онлардан да ширин олар нарын үз.

Кәл сыныг көнлүмү сары, дур кедәк!
Тәрлансан, овлатма сары, дур кедәк!
Әләскәрәм, бизә сары дур кедәк!
Бир дәрдим и ејләјибсән, Нарын, јүз!

ТЕЗ-ТЕЗ

Сарсағынан сејрә чыхсан сәһраја,
Кәтирәр сәринә сә галы тез-тез,
Тәрлан хәјал галхар әрши-ә'лаја,
Сардан шикарыны сағ алы тез-тез.

Саги истаканын јара кәздири,
Јел әсәр телләрин јар а кәздири,
Јар һәсрәти чанда јара кәздири
Јар кәлсә јаралар сағалы тез-тез.

Хәдәнкин нејләсин сәнк исә гала,
Ешг аташы чанда сәнкисә, гала.
Шаһ дәстин јетирсә Сәнки-Сәгала,
Галдырар јериндән Сәгалы тез-тез.

Ашыг кәрәк сиррин десин һалала,
Сәха әһли сатдығыны һал ала,
Јанағындан һәја ејләр һа лала,
Сыратдан кечәндә сағ алы тез-тез.

Сәһәр сәјјад сејрә чыхдыса даға,
Аған тәкди дәнки дејил, сәд аға,
Јазыг Әләскәрин сәри сәдаға,
Кејдир јар гәддинә сағ алы тез-тез.

БАХ, БАХ

Сағ әлиндә гызыл шана, севдијим,
Дарар зүлфүн, төкәр бу дала, бах, бах!
Бүлбүл мүштаг олуб күл гөнчәсинә,
Гонуб мәскән салыб бу дала, бах, бах!

Әјләш мәчлисіндә, кәлмәсини көр!
Сағры башмаг кејиб, кәлмәсини көр.
Бимүрвәт көзәлин кәлмәсини көр,
Гәсд елә чанымы будала, бах, бах!

Әләскәр сәмәндин јайын да минә,
Сағын сејрагыбдан, јайын дәми нә?
Мәрд верәр синәсин јайын дәминә,
Мүхәннәс кизләнәр бу дала, бах, бах!

МОЛЛА
ЧУМА

НАЈЫФ ОЛДУ

Исми-пүнһан көчдү фани дүнјадан,
Гарышды торпаға көз, һајыф олду,
Худанын тәдбири беләјмиш бизә,
Солду јанаглары, үз һајыф олду.

Әчәл чатыб, нәфәс сана дүзүлдү.
Гәм, һичран тапдады, бағрым үзүлдү.
Јенә севдијимдән әлим үзүлдү,
Ихтилат түкәнди, сөз һајыф олду.

Бу јазыг Чуманын дөнүбдүр тахты,
Әсди әчәл јели, сәрвими јыхды.
Дедим ки, шад оллам бу баһар вахты,
Төкүлдү бурнумдан јаз, һајыф олду.

ДАВАЛАР

Намәрдинән мәррдән хәбәр сөјләјим,
Намәрд өз көнлүндә мәнлик давалар.
Мәрд олан ал кејсә, јекәлик билмәз,
Намәрд шилә кејсә ханлыг давалар.

Ајыб олмаз мәрдин һеч нәрәсиндә,
Әслиндә, бәтниндә, нә зәррәсиндә,
Намәрд чавуш олса кәнд арасында,
Кедәр падшаһдан донлуг давалар.

Чуманын кофтары арифә бүсат,
Мәрдинән доланмаг асандыр, асант,
Намәрдин әлинә кечсә бир фүрсаг,
Гәпијин јеринә онлуг давалар.

ОЛДУМ

Әввәл күмүш идим сәрраф әлиндә,
Сәррафдан ајрылдым, гара пул олдум.
Зәррин јәһәр идим көһлән белиндә,
Һимар архасында әскик чул олдум.

Гырхларын әлиндән бир бадә ичдим,
Тулладым намусу, һәјадан кечдим,
Тураб тәки ајаг алтына дүшдүм,
Һәр јетән тапдалар, шәһрә јол олдум.

Мән Чумајам бир мурада ирмәдим,
Һа ки, чәфа чәкдим, сәфа сүрмәдим,
Бу дүнјада јахшы бир күн көрмәдим,
Һаггын дәркаһында бәдбәхт гул олдум.

АГДАБАНЛЫ ГУРБАН

БИР-БИР

Гәмәүүз, гаданы бу чаным алсын
Салланыб кәләндә отаға бир-бир.
Диләфрузун шөләсиндә долансын —
Пәрванәләр олсун садаға бир-бир.

Рүбәнд чәкиб кәләгајы бүрүнүр,
Јашмаг алтдан маһ чамалы көрүнүр.
Дәрдин чәкән хәстә дүшәр сүрүнүр,
Мәчнун олуб дүшүр бу даға бир-бир.

Көзә горху јохду, дилә гадаға,
Чаным көзәлләрә гурбан, садаға,
Шәһди-шәкәр, бал сүзүлүб додаға,
Өпәндә хал дүшүр јанаға бир-бир.

Сизи көрдүм гәмим дағылды даһы,
Үрәјимдән шадам чәкмәрәм аһы.
Будур илтимасым, сәнәм-сүраһы,
Гәдәм гојун бизим булаға бир-бир.

Хуршид дә ахтарыр маһы-тәбаны,
Гырмызы јанагдан күлләр утаны.
Өлдүр гуртар, һәсрәт гојма Гурбаны,
Гоһум-гардаш кәлсин сораға бир-бир.

ДАҒЛАР*

Әзәл хилгәтимиз торпагдан, судан,
Сән бизә атасан, анасан, дағлар!
Пәрвәриш верирсән мәһти-зәминдә,
Ачырсан күл-чичәк, лалә, сән дағлар!

Рәһми-мүрвәт галыб ихтијарына,
Инсаф-иман бағлы етибарына.
Көзүм һәсрәт бахыр бүрчү-барына,
Гүдрәтдән јапылмыш галасан, дағлар!

Чәтин даһа галам, чохду азарым,
Мәтаһым — дүр мәтаһ, јохду базарым.
Дүшә ја дүшмәјә бир дә күзарым —
Сәфәрди, саламат галасан, дағлар!

Чаным сәндә галыр, кедир нишанам,
Хәстәјәм, әһвалы чох пәришанам,
Сөјләјиб бир кәсә нә данышанам,
Сән билиб дәрдимин ганасан, дағлар.

* Ашыг Гурбан бу ше'ри вәфаты күнүндә јазмышдыр.

Бахыб сейранкаһа ган ағлар көзүм,
Бу гэдәр чәфаја мән нечә дөзүм!
Будур илтимасым, мүхтәсәр сөзүм,
Гурбаны јадына саласан, дағлар.

ВАР

Әзиз достум, бир илгарын учундан
Башы-чандан, күлли вардан кечән вар.
Доғру сөзүн, етибарын учундан
Бағчадан, бағлардан, бардан кечән вар.

Фәләк чәкән синәмдәки дағлардан,
Хәбәрин јох мәним кими ағлардан...
Ганлы кәдикләрдән, гәмли дағлардан,
Дашгын селдән, дәрјалардан кечән вар.

Уча дағ башында гары сахлајар,
Икид намус-гејрәт.ары сахлајар.
Тәрлан итиб, сәјјад сары сахлајар,
Дәрди артыб сәдд-һасардан кечән вар.

Вурурсан сән мәни мөһнәт дашыјнан
Үзүмә хәтт дүшүб дидәм јашыјнан.
Алышыб јанан вар ешг аташыјнан,
Пәрванәтәк балу пәрдән кечән вар.

Бу дәрд галса гијамәтә синәмдә,
Сәрф ејләрәм сата-сата синәмдә.
Бах һәсрәтә, бу «һејһата» синәмдә,
Гурбан, горхма, күнаһлардан кечән вар.

ҮСТҮНДӘН

Уста чәкиб о гашларын,
Гара чәкиб ағ үстүндән.
Көзәл јарадыб сачлары —
Чин-чин, тағы тағ үстүндән.

Нә оғрун-оғрун бахарсан,
Синәмә охлар чахарсан.
Јандырыб ода јахарсан,
Дағ чәкәрсән дағ үстүндән.

Синән ағды — бүллур шүшә,
Бәзәниб гызыл, күмүшә.
Ачылыб нәркиз, бөнөвшә —
Дүзүлүб јанаг үстүндән.

Көзәл сәндә нә чәләл вар,
Ағ үзүндә гоша хал вар.
Ләбләриндә ширин бал вар.
Сүзүлүб гајмаг үстүндән.

Сәнсиз бу Гурбан ағлыјар,
Чәсәд әсәр, чан ағлыјар.
Ары көрсә, шан ағлыјар,
Олмаз ајырмаг үстүндән.

АШЫГ БЭСТИ

ДАҒЛАР

Бэстинин аһ-налэсиндэн
Ојан, дағлар, ојан, дағлар.
Ган дамыр дағ лалэсиндэн,
Сэн дә гана бојан, дағлар!

Көкликлэрин гаггылдашы,
Ајағы ган ејлэр дашы.
Сел-сел олду көзүм јашы,
Һүнэрин вар дајан, дағлар!

Бөјлэр бизи кэтди чана,
Ијидлэри салды гана.
Ајрым ели зүлмөтхана,
Бэс нечэдир о јан, дағлар?!

АҒЛАРАМ

Гара бағрым шан-шан олуб,
Фэрз елә ки, ары шаны,
Ағламагдан бу Бэстинин,
Галмајыбды јары чаны.

Ағламаг да бир пешәди,
Бир күн дејил, һәмишәди.
Чал-чарпазды, дөрдкушәди,
Синәмдә дағлары таны.

Лејсан кими јаш төкәрәм,
Көнүл сарајын сөкәрәм,
Чаны-дилдән аһ чәкәрәм,
Ағладарам бу дүнјаны.

ГУРБАН ОЛУМ

Сөјлә Лөјдәнми кәлирсән?
Јолларына гурбан олум.
Ағчынғылдан күл дәрдинми?
Әлләринә гурбан олум.
Даш булагдан су ичдинми?
Дилләринә гурбан олум.
Бәзәнибми Тамашалы?
Чөлләринә гурбан олум.
Ачыбми марал чичәји?
Күлләринә гурбан олум.
Төртөрим ган-ган дејирми?
Селләринә гурбан олум.
Дағлара баһар кәлибми?
Илләринә гурбан олум.

ДУШСҮН

Мүхәннәтә чан дејәнин
Дили дүшсүн, дили дүшсүн.
Вәдәсиз көј зәмисинә
Долу дүшсүн, долу дүшсүн.

Дил дедим, ағлады чаһан,
Бир сиррим галмады пүнһан,
Јурду олсун јерлә јексан,
Үстән елин јолу дүшсүн.

Дүшмәнлә ким пејман бағлар?
Синәмдән кетмәјиб дағлар.
Бу Бәстини гојуб ағлар —
Залым бәјин голу дүшсүн.

ДУШДУ

Башым үстән булуд кечди,
Көз јашы чәмәнә дүшдү.
Хәбәр алды Хан Чобаны
Шивән гурмаг мәнә дүшдү.

Ағы дејиб чох ағладым.
Көјдә булуду сахладым.
Даш-торпағы гучагладым,
Аһ-наләм вәтәнә дүшдү.

Бәсти нејләр даһа Лөјү.
Бај олмасын бәјләр бәји.
Үнүм тутду јери-көјү.
Дағ думана, чәнә дүшдү.

ИНАНМЫР

Бир гәмли бүлбүләм,
Коллар инанмыр,
Мәчнунсуз Лејлијәм
Чөлләр инанмыр.
Көз јашым сел олур,
Көлләр инанмыр.
Бир гәриб јолчујам,
Јоллар инанмыр.
Дејирәм һәсрәтәм,
Голлар инанмыр.
Сөзүм дастан олуб,
Телләр инанмыр.
Ашыг Бәсти мәнәм,
Елләр инанмыр.
Синним дохсан олуб
Илләр инанмыр.

ЗОДЛУ
АБДУЛЛА

ОЛАЈДЫ

А јолдашлар, а гардашлар,
Сон күнүмүз ағ олајды.
Дејиб күлүб данышајдыг,
Дамағымыз чағ олајды.

Фэлэк бир дөвран гурајды,
Көнлүмдән хәбәр верәјди.
Мәхлугат хош күн көрәјди,
Үрәкләр јумшағ олајды.

Гојун-гузу чөлдә јата,
Өрүш малы күчлә тута.
Бағ-бостанда инчи битә.
Бир көкдә јүз тағ олајды.

Јејиб, ичиб кәздијимиз,
Шәһди-шәкәр әздијимиз.
Сүд көлүндә үздүјүмүз
Каһ аран, каһ дағ олајды.

Пејманалар долан заман,
Рәгиб өмрү солан заман,
Дүнја чәннәт олан заман
Сәнәткар да сағ олајды!

ШАИР
ВЭЛИ

КЭЛМИШЭМ

Чыхдым ашыглыға, дүшдүм еллэрэ,
Ашыглардан сан алмаға, кэлмишэм,
Товузда ешитдим, Сәнәм, сэданы,
Сөһбәтиндән кам алмаға кэлмишэм.

Ашыглыг елминдә нәдир пәркарын,
Көтүр, төк базара лә'ли-көвһәрин,
Әбчәд һесабындан вармы хәбәрин,
Шаһ арыјам, шан алмаға кэлмишәм.

Товуз маһалындан ашыг Вәлијәм,
Ашыглыг елминдән јахшы һалыјам,
Анлајанын гурбаныјам, гулујам,
Чан демәјә, чан алмаға кэлмишәм.

АЈРЫЛЫБ

Башына дөндүјүм вәфалы дилбәр,
Јанагларын сәнин күлдән ајрылыб.
Бүлбүл кими аһу фәған чәкирәм,
Сијаһ зүлфүн сағы-солдан ајрылыб.

Шәһладыр көзләрин, камандыр гашын,
Јандырыр чисмими сүзкүн бахышын,
Шәһди-шәкәр дилин, мирвари дишин,
Гајмаг додагларын балдан ајрылыб.

Шаир Вәли дејәр, зүлфләри дәстә,
Товуз тамашалы, бир боју бәстә,
Гыз-кәлин јығнағы булагын үстә,
Јашылбаш сонадыр, кәлдән ајрылыб.

МӘНИМ

Шәјирдләр устасы, шаһин шикары,
Дејилсән чәнкимдә көһәркан мәним.
Зәр, зәбәрчәт, јагут, јәмән рәнкиндә,
Тәб'им туғјан едиб таза шан мәним.

Гәввас олуб дәрјалара батарам,
Сәррафыјам лә'ли-көвһәр сатарам,
Адам кими Сәрәндибә атарам,
Нитгимдә кујанды нөв асан мәним.

Зәрбилә данышма, ај мәләк мәнзәр,
Адәтдир нур алар шәмсдән гәмәр.
Фирдос базарында кәл ахтарма зәр,
Мәтаымдтр лә'ли-бәдәхшан мәним,

Бәрг кими шаггылдасам сағыдан
Дурна кечмәз шаһин-шонгар јағыдан,
Ганад чалыб әршдә сүрбә дағыдан,
Вәлијәм, гајнағым гызыл ган мәним!

ЧОБАН
ӘФГАН

МӘ'НА НӘ?

Де, сән олан јердә, а Пүстә ханым,
Кәклик нәдир, турач нәдир, сона нә?
Кејиб либасыны чөлә чыханда
Биз чобанлар јүз јол бахса, мә'на нә?!

Додағын пүстәдир, сачларын чин-чин,
Дилин зәһримардыр нөкәрләр үчүн,
Нә вар ки, үз тутур дағ сары көчүн,
Әтир верир күл бәдәнин, нанә, нә?!

Сәһәр тездән булаг үстә енәндә,
Көзүм галыр нар јетирән синәндә,
Сајмајырсан чобан Әфган динәндә,
Сөз дејәндә дејирсән ки, мәнә нә?

ИНЧИМЭЗМИ

Лэззэт чэкин, кеф дэ көрүн, а бэјлэр,
Сизэ гуллуғ едэн ач, инчимэзми?!
Сизин евиниздэ буғда чөрәји,
Биздэ дары бишир, сач инчимэзми?!

Сизин либасыңыз Иран кишмири,
Бизим либасымыз дәридир, дәри!
Бизим арвад гулдур, сизинки пәри
Ондан алырсыңыз бач, инчимэзми?

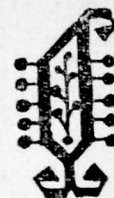
Хошума кәлмәјир бу гурғу, бусат,
Чүнки гәлбим олуб чохдан нараһат.
Елләрин үзүнә күлмәјир һәјат
Әфган, инсан олан һеч инчимэзми?!

ДАҒЛАРЫН

Әмимоғлу, бу намәми унутма,
Јаман артыб кеф-дамағы дағларын.
Күн алтында парылдајыр чичәкләр,
Лаләләрдир шөј чырағы дағларын.

Ағамла етмишдим Дилчана сәфәр,
Мән пијада, ағам минмишди кәһәр.
О гәдәр ахмышды үз-көзүмдән тәр,
Нәм олмушду јол гырағы дағларын.

Мән дала галанда ачығланырды,
Нә тәрими көрүб бир утанырды,
Бу гоча Әфғаны һејван санырды,
Дағылсын гој белә чағы дағларын.

АШЫҒ
ҒҮСЕЈН

ЈАДЫМА ДҮШДҮ

Јарын кәрдәнинә голум саланда,
Зүлфә долашдығы јадыма дүшдү.
Истәдим ки, әл узадам гојнуна,
Дүјмәсин ачдығы јадыма дүшдү.

Салланыб кәләндә, дәрдин биләндә,
Әл-әлә чаланда, гаһ-гаһ күләндә,
Әјләшиб галанда, пүнһан оlanda,
Дејиб-данышдығы јадыма дүшдү.

Ајнасын гуранда, зијнәт верәндә,
Зүлфүнү буранда, телин һөрәндә,
Гојнума кирәндә, голун кәрәндә,
Һәсрәт сарышдығы јадыма дүшдү.

Кипријин гаханда, чана чаханда,
Һәмајил таханда, әнбәр гоxанда,
Сејрағыб баханда, евим јыханда,
Кәнардан кечдији јадыма дүшдү.

Бимүрвәт элиндә, жарын елиндә,
Пәришан һалымда, чешним селиндә,
Һүсејнин көнлүндә, әзбәр дилиндә,
Јаныб алышдығы јадыма дүшдү.

БУ КЕЧӘ

Гәм чәкмә, гәм јемә, дивана көнлүм,
Јетирәрәм сәни јара бу кечә!
Үзүнү сүртәрәм телә, бухаға,
Чәксәләр дилимдән дара бу кечә.

Гырылды соналар, бош галды көлләр,
Мәләшәр чејранлар, ган ағлар чөлләр,
Күл башына олсун шејда бүлбүлләр,
Күлүн меһман олду хара бу кечә.

Һүсејн сынмыш дилин јара дәјибдир,
Тәбиб нештәр вуруб, јара дәјибдир,
Әғјар әли дејән јара дәјибдир,
Сүбһәдәк чәкмишәм нара бу кечә.

ЧӘКМӘСИН

Һәр чәфәнкләр саз көтүрүб, сөз дејиб
Шаирлик исмини сана чәкмәсин.
Чибин, милчәк зәнбур кими сызлајыб,
Гангалын шәһдини шана чәкмәсин.

Шаирлик елминдә пүркамал кәрәк.
Диваны, тәчниси һәр мисал кәрәк,
Котана гошмаға кәлтә кал кәрәк,
Кала габаг көрпә дана чәкмәсин.

Усталар кәламы бизә кәләндә,
Хәстә чисмим олур тәзә кәләндә,
Ариф мәчлисиндә үзә кәләндә,
Онда јахасыны јана чәкмәсин.

Лә'нәт мұхәннәсә, ара гатана,
Инсан кәрәк јалан сөздән утана,
Хәбәр верин сыныг сахсы сатана,
Чүрдәјини чох зиндана чәкмәсин.

Говғаја дүшүбдүр бу јазыг Һүсејн,
Нә мәнә чан галыб, нә да баш-бејин,
Түлкү дәрәләрдә аслана бојун,
Һүнәрини гана-гана чәкмәсин.

ХЭЈЈАТ
МИРЗЭ

КӨЗЭЛ ГЫЗ

Саллана-саллана кедэн көзэл гыз,
Ај гыз бу күзарын булағадырмы?
Нижэ кеч кедирсэн, тез гајыдырсан,
Тез кедиб кэлмэјин гадағадырмы?

Мэн гурбанам сәнтәк ајна габаға,
Сими-зәнәхдана, күлкәз јанаға.
О бәјаз бәдәнә, о ағ бухаға,
Шәккәрин шәрбәти додағадырмы?

Өлмәјиб тапајдын, һәјат, а Мирзә,
Олмаз сәнин кими хәјјат, а Мирзә,
Бәрәләри күдән сәјјад, а Мирзә,
Чанын јар јолунда садағадырмы?

КЕДЭН ДИЛБЭР

Билмәм кедэн дилбәр нә вахт гајыдар,
Чаным о чананын фәрағындадыр.
Шејда бүлбүл бизим бағдан усанды,
Көрән һансы бағын будағындадыр?!

Шәмсү гәмәр үзлү Сәнубәр ханым,
Сән олдун бил мәним диним, иманым,
Мәчнунтәк чөлләри доланан чаным,
О кедән Лејлинин сорағындадыр.

Чәкәр һәсрәтини Мирзә Хәјјаты,
Сәһәр сүбһдән мөвлам версин бараты,
Искәндәр ахтарса аби-һәјаты
Мән севән дилбәрин додағындадыр.

БАҒЛАДЫМ

Башына дөндүјүм вәфалы дилбәр,
Мән сәнин әһдинә вәфа бағладым.
Көтүрдүм әлимә ешг орағыны
Дән бичиб зүлфүндән бафа бағладым.

Әзиз тәбиб бахтын олсун сәнә јар,
Нәф еләсә гара бағрым сәнә, јар.
Әбришимдән либас тикдим сәнә, јар,
Зәр гофта үстүндән бафта бағладым.

Мирзә исмин һәрифиндә вар аға,
Өлүм күнү еһтијачым вар аға,
Беј нагисдир, јаза билмәм вараға,
Гафу реј гәлбимдә вафа бағладым.

ГЫЗЛА КЭЛИН

Гыз дејәр, бағчалар бағлар ичиндә
Сүсәним, сүнбүлүм, күлүм вар мәним.
Дөшләрим бәнзәјир таза турунча,
Әл дәјмәмиш гәдди-далым вар мәним.

Кәлин дејәр, гыз өјүнмә өзүнә,
Тәр бәдәним, јашыл, алым вар мәним.
Кејмишәм әјнимә зәрдән, зибадан,
Атлаз гофта, тирмә шалым вар мәним.

Гыз дејәр, јанағым, рәнким ачылар,
Тас гулар: бахтыма бахар фалчылар,
Күндә-күндә кедәр, кәләр елчиләр,
Көр, нә әчәб хош игбалым вар мәним.

Кәлин дејәр, телләримн әсдиррәм,
Әсдирибән, гыз, башыны кәсдиррәм,
Инчә белә мина кәмәр дүздүррәм,
Мәрд ијид гучмаға белим вар мәним.

Гыз дејәр, мән охшамышам анама,
Инчи, сәдәф, дүр дүздүррәм јахама,
Әл дәјсә, гојнумда сынар шамама,
Шаһ јанында ачыг дилим вар мәним.

Кәлин ағзын ачыб гыза сөз дејәр:
Наваланма, дур јериндә дүз дејәр,
Нечә чаһыл су јолуну көзләјәр,
Ағ үзүмдә гоша халым вар мәним.

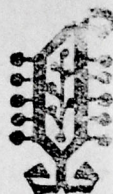
Гыз дејәр, әлимә алсам пејмана,
Нуш едәр гочалар, галмаз чавана,
Чаһылы, чуһулу гыллам дивана,
Сона кими әсән теллим вар мәним.

Кәлин дејәр, мәнәм синәси тујғун,
Гојнумда дөшләрим јетишмиш говун,
Әл дәјәндә дулар боғунбабуғун,
Сағ үрәјим, шимшәд әлим вар мәним.

Гыз дејәр, бәнзәрәм дәли чејрана,
Ачыгдыр күзарым, јолум һәр јана,
Бир чүт хал үзүмдә олуб нишана,
Буна нисбәт пүр кәмалым вар мәним.

Кәлинәм, бағларам белә кәмәри,
Мат ејләрәм көјдә шәмсү-гәмәри,
Хәјјат Мирзә олса мәнә мүштәри —
Дејәрәм, нә көзәл һалым вар мәним.

Гыз дејәр дилимә јарашмаз насаг,
Көр нә чүр бүсатдыр бәзәниб отаг,
Әкәр Мирзә кәлсә бу кечә гонаг
Онда көрүн нә чәләлым вар мәним.

НӨВРЭС ИМАН

КӨЗЛЭР

Аман аллах, севки нечэ шириндир,
Лејли Мэчнун дејиб бу дағы көзлэр.
Лејлинин Мэчнуна кэллэм демэји
Бир илдир сэрбэсэр булағы көзлэр.

Мэчнун көзү галды Лејли гашында,
Лазыг чаны јанды ешг аташында.
Чөл гушлары јува салыб башында
Тутулубдур нитги, гулағы көзлэр.

Иман бахты Лејли-Мэчнун бахтыдыр,
Јарын һөкмү — шаһи-хаган тахтыдыр,
Зимистан көчүбдүр, јајлаг вахтыдыр,
Кэлэн гэфли-гатыр, улағы көзлэр.

МАРАЛ ДА АҒЛАР

Кэмэнд элдэ, сәјјад ов бәрэсиндэ,
Овчу да ағлајар, марал да ағлар.
Охун сэдасындан, күллэ сәсиндэн
Үркүшүб әјләнмэз марал дағылар!

Мәним дәрдим буду өз баласына,
Көзәл салды мәни өз баласына,
Јарадан гыјармы өз баласына,
Ох дәјсә тифлинә, маралы дағлар.

Иман нә дәрдин вар, јар, а мәнәдәи.
Ләззәти көзәлин јар әмәнәдәи,
Тәзә, көһнә нә вар јара мәнәдәи,
Зәнбуртәк синәмдә маралы дағлар.

ЈАРАЛАНМАМЫШ

Тәрлан көнлүм гајнағында шир истәр,
Кәтирәр шикарын јараланмамыш.
Марал пустанындан овчу шир истәр,
Хәстә јетирмәмиш, јараланмамыш.

Елмим бәһрү, һелмим дәрја һавадан,
Дүр данышар сәр ачылса һавадан,
Чошур синәм, дејәр гәлби һавадан,
Ат хәдәнкин ову јараланмамыш.

Мәрд икидләр версә наны дејәрләр,
Гаил мөвлаја синаны дејәрләр,
Лазыг Фәрһад, Кәрәм, Сән'ани дејәрләр,
Онлар да Имантәк јараланмамыш.

АШЫГ ЭЛИ

ЈАЗ АЈЛАРЫ

Јенә кәлиб јаз ајлары,
Бағчада күлләр ачылыб.
Бүлбүл гонуб гөнчә үстә,
Нә ширин дилләр ачылыб!

Истәр көнүл барышмаға,
Јар әтринә гарышмаға,
Көрдәнинә сарышмаға,
Ағ назик әлләр ачылыб.

Гызлар кәлиб дәстә-дәстә,
Дәрдиндән олмушам хәстә,
Гәдди әлиф, боју бәстә
О инчә белләр ачылыб.

Көрдүм әлдә хынасыны,
Бу көлләрин сонасыны,
Јел атыбдыр чунасыны,
Сәриндә телләр ачылыб.

Гурбанам гајтан гашына,
Сән кими чәннәт гушуна,
Әли, бағрыјын башына
Мүжкандан милләр ачылыб.

САЛЛАНА-САЛЛАНА

Бағчаларда кәзән көзәл,
Дур кәл саллана-саллана.
Ашығындан күсән көзәл,
Дур кәл саллана-саллана.

Сән мәним диним, иманым,
Сәнә гурбан гәриб чаным,
Шаным, шокәтли султаным,
Дур кәл саллана-саллана.

Јанагларын күлдүр солмаз,
Ашыг сәнсиз ешгә долмаз,
Бу гәдәр ишвә, наз олмаз;
Дур кәл саллана-саллана.

Даш атан әлин турусун,
Бағында күлүн гурусун,
Јох десән дилин гурусун,
Дур кәл саллана-саллана.

Ашыг сөһбәт, сазсыз олмаз,
Көлләр өрдәк, газсыз олмаз,
Дост арасы сөзсүз олмаз,
Дур кәл саллана-саллана.

ДОЛАНА-ДОЛАНА

Бири бәјди, бири мирзә,
Телли дурнам телин сүзә,
Инди нобат кәлди сизә,
Саги долана-долана.

Бири нөкәр, бири аға,
Көјдән јерә, нејсан јаға,
Отлар марал, кәзәр буға
Дағы долана-долана.

Бири аға, бири нөкәр,
Нөкәр олан чәфа чәкәр,
Бүлбүл ағлар, ган-јаш төкәр
Бағы долана-долана.

Кәлин, гыз кедәр һамама,
Ал шал јарашар тамама,
Бостанчы бәсләр шамама
Тағы долана-долана.

АШЫГ
МИРЗӘ БАЈРАМОВ

СӘН ДӘ КҮЛ

Азад көнлүм, бәхтијарсан дүнјада,
Көзәл вахтдыр елләр күлүр, сән дә күл.
Баһардыр, һәр тәрәф күлдүр, чичәкдир
Бәрәкәтли чөлләр күлүр, сән дә күл.

Бах, бу јерин баһарына, јазына,
Нурдан шөлә дүшүр дүнја үзүнә.
Гыз-кәлинләр сығал вериб өзүнә
Дарадыгча телләр, күлүр, сән дә күл.

Өлкәм зүлм ичиндә богулан заман,
Октјабр олду дәрдрә дәрман.
Инди көзәл чағдыр, көзәл бир дөвран,
Бәнөвшәләр, күлләр күлүр, сән дә күл.

Һүгүгда, мәсләкдә бирдир бу дијар,
Сечиб сечилмәјә ихтијары вар,
Үрәкдә гәм јохдур, көздә интизар,
Ленин гојан јоллар күлүр, сән дә күл.

Күнәшдән нур јајылдыгча һәр јана,
Бизә кәлир дәрди олан дәрмана.
Бизимдир бу дүнја, јени замана,
Оба күлүр, елләр күлүр, сән дә күл.

АШЫГ
ӘСӘД

ДУЛ АРВАД

Көрмүшәм дул арвад фәндә салдыгын,
Мән дә дүшсәм бил ки, адам дејиләм,
Бал төкүлсә додагындан, дилиндән,
Дәрман олса, бил ки, дадан дејиләм.

Дејир ки, бәзәниб чыханда кәндә,
Ләбләрин бәнзәјир шәкәрә, гәндә;
Истәјир чисмими сала кәмәндә,
Дедим ки, гыр вермә, о, мән дејиләм.

Һәр күн кејиб, ал гумаша бәләнир,
Чилвәләнир, ешг одуна галаныр:
Алтмыш јашда кәлин тәки доланыр;
Дедим кердә долан, уман дејиләм.

Сәһәр дуруб сығал вериб өзүнә,
Вәсмә чәкир һәм гашына, көзүнә,
Ағлы кәмләр тез инаныр сөзүнә,
Дедим мән сәррафам, надан дежиләм.

инди

Ај бимүрвәт, мән һа сәндән өтәри,
Душмүшәм чөлләрә, сајылам инди.
Чан чыхыр чәсәддән, дур ашкара кәз.
О мән чамалына мајылам инди.

Дәрдли Мәчнун кими бәләја тушам,
Мән сәнин дәрдиндән бил ки, биһушам,
Меј ки, ичмәмишәм, нечә сәрхошам,
Әмсәм ләбләриндән ајылам инди.

Көрдүм чамалыны, бу нә һәвәсдир,
Руһум кедиб, чисмим гуру гәфәсдир,
Бу дәрди мөһнәтин Әсәдә бәсдир,
Өлдүрүрсән өлдүр, гајылам инди.

бу көзәл

Накаһ јердән үч көзәлә туш олдум,
Билмирәм ки, о көзәлди, бу көзәл.
Үчүнүн дә чамалы вар күн кими —
Сечән јохду о көзәлди, бу көзәл.

Бирі гаршы кәлди нә јахшы вахтда,
Бириси сејр едир кефдә, дамагда,
Биринин көзләри чанлар алмагда,
Сечәммәдим о көзәлди, бу көзәл.

Әсәдәм, көзәлләр вериб сәс-сәсә,
Онлар бир-бирилә чыхыбдыр бәһсә,
Нечә габил ашыг кәлсин мәчлисә,
Онлар десин о көзәлди, бу көзәл.

АШЫГ ШӘМШИР

БИРДИ

Дава күнү мәрә ијидә
Бәрк дә бирди, бош да бирди.
Күнүи җахшы кечән заман
Җај да бирди, ғыш да бирди

Һәр мәтләби тез ганана,
Мә'насыны дүз ганана,
Ишарәдән сөз ганана
Көз дә бирди, җаш да бирди.

Дүчәр олсан пис үзләрә,
Сән дә бәд ол бәд көзләрә;
Һесабыны билмәзләрә
Үч дә бирди, беш дә бирди.

Дост адыны анмајана,
Ел һалына јанмајана,
Бал ләззәтин ганмајана
Шор да бирди, аш да бирди.

Чох демә мәтләб узана,
Рәһмәт нәсиһәт јазана;
Набәләдә, јол азана
Дағ да бирди, даш да бирди.

Шәмшир, сәнин тохду көзүн,
Онун үчүн күлүр үзүн,
Садә даныш кечсин сөзүн,
Зор да бирди, хош да бирди.

ДЕСӘМ ОЛМАЗ

Алаға — гәрәнфил, јовшана — рејһан,
Тиканлы гангала — күл десәм, олмаз.
Дәмирә — саф ғызыл, сөјүдә — сандал,
Тапылан һәр даша — лә'л десәм, олмаз.

Ары ширә чәкир јазда чичәкдән,
Нә чыхар бош јерә јалан демәкдән?
Бир фәјда ахтарма мәкәс-милчәкдән,
Шанында тапылар бал десәм, олмаз.

Намәрдин вары вар, үрәји јохду,
Бир инсан оғлуна кәрәји јохду.
Сәхасы, сүфрәси, чәрәји јохду,
Јохсула верәчәк пул десәм, олмаз.

Икид јери дүшән јердә јахшыды,
Јахшыја јахшылар бир дә јахшыды,
Мәрд олан хејирдә, шәрдә јахшыды;
Бивәфа архаја кәл десәм, олмаз!

Шәмшир, де сөзләрин, сахлама ләнкә,
Әсил аслан олан лајигди чәнкә,
Пишик таб кәтирмәз ширә, пәләнкә,
Довшана һүнәрдә фил десәм, олмаз!

ӨЗҮМӘ

Зәһмәтлә бағ салдым, бағча дүзәлтдим,
Гисмәт олмур нәдән барым өзүмә?
Јоллары пијада кедиб кәлмәкдән
Дүшмән олуб ајагларым өзүмә.

Бәј дејир: «Јарадан мәнәм инсаны,
Ишләсин гапымда чыхынча чаны».
Бәс мәним торпағым, әкиним һаны?
Нијә чатмыр ихтијарым өзүмә?

Чәкилиб синәмә дәмир шиш дағы,
Једијим зәһәрди, ичдијим ағы,
Шәмшир һа газаныр, апарыр јағы,
Верән јохду газанч-варым өзүмә.

ВӘДӘСИНДӘ

Сәни гары көрдүм, бағрым ган олду,
Мәним саггалымын чал вәдәсиндә.
Гәлбимә дәјдијин јадыма дүшдү,
Чох дедим көнүлүмү ал вәдәсиндә.

Ов кечди бәрәдән, пусгуда јатдым,
Ојандым, хәдәнки изинә атдым,
Һа јүүрдүм, нә јетишдим, нә чатдым,
Һәр ишин гајдына гал вәдәсиндә.

Сүләјманы јола салан дүнјады,
Ајрылыг тәблини чалан дүнјады,
Көзәллији әлдән алан дүнјады,
Күвәндин һүнсүнүн күл вәдәсиндә.

Арзун нәди, нә дејирсән инди сән?
Үрәјиндә мәнә севки бәсләсән,
Шәмшири ахтарыб көрмәк истәсән
Вердијин илгара кәл вәдәсиндә.

1937

СӘНИ

Гошгарла јанашы дуран адын вар,
Бизим ел таныјыр уча дағ сәни..
Елимин, күнүмүн бөјүк шаири,
Билирик ше'рдә бир мајағ сәни.

Инди күлләр ачыр Вагифин бағы,
Бир чох шаирләрин ана торпағы,
Сәмәдин мәскәни, ше'рин очағы
Камала јетирмиш о Газах сәни.

Бир маһир сәррафсан, көз устадысан,
Фәһмин, фәрасәтин өз устадысан,
Габил сәнәткарсан, сөз устадысан,
Дәрјасан, арзулар мин булаг сәни.

1918

Әзәлдән башына чәм олуб камал,
Сефир оғул кими сәни ел, маһал,
Азад өлкәмиздә һәр заман учал,
Истәјир көнлүмүз бу сајаг сәни.

Шәмширлә көрүшүн галды јадикар,
Унутмаз нә гәдәр чанында чан вар.
Сәндән дәрс алмаға дијарбадијар
Кәзәрәм әлимдә шам-чыраг сәни.

1955

НӘ ПИС ОЛАРМЫШ

Һеч ким сөзләrimi сајмасын лафа,
Һа јалвардым, фәләк кәлмир инсафа;
Диш төкүлүб, ағыз галыб калафа,
Топ пәрсиз оlanda нә пис олармыш...

Бир мөһнәт вар чәми дәрddән јаманды,
Бәлкә көрмәјәнләр дејәр асанды.
Көзәлин гочасы гајагарпанды
Јанағы соланда нә пис олармыш...

Сиз гочанын инчијирсиз нәјиндән?
Гәм чанындан чыхмыр, дәрд үрәјиндән.
Каһ чајындан күсәр, каһ чөрәјиндән.
Ағыл азалаңда нә пис олармыш....

Демәјин јарыны јары бәјәнмир,
Көз јашым олубду чары, бәјәнмир,
Шәмшири гыз, кәлин, гары бәјәнмир,
Ашыг гочалаңда нә пис олармыш...

МИСКИНЛИ ШАИР
ВӘЛИ

КӨЗЛӘ, КӨЗЛӘ СӘН

Гәзәбиндән гәһр еләјәр,
Јели көзлә, көзлә сән!
Өз чаныны вермә суја,
Сели көзлә, көзлә сән!
Иблис илә јолдаш олма,
Нәфсинә гадаға вер, —
Башына бәла кәтирәр
Дили көзлә, көзлә сән.

Нахыш тутса, зәр кәтирәр,
Сән оларсан бәхтијар.
Јахшы, јаман нә иш тутсан
Сөјләнәр дијар-дијар.
Аләмдә һөкмүн ишләјәр
Әлдә варикән ихтијар.
Өз халгына һөрмәт ејлә,
Ели көзлә, көзлә сән!

Мә'рифәтли, мәлаһәтли
 Сөjlәсин дилләр сәни,
 Өjрәнсин гоj әзбәр етсин
 Бүлбүлләр, күлләр сәни,
 Әслин Емир, Мискинлисән,
 Бөjүтмүш елләр сәни.
 Гәдир бил, әмәк итирмә,
 Вәли, көзлә, көзлә сән!

ЗӘJӘМЛИ
 АББАС

КӨЗЛӘРӘМ СӘНИ

Јери кет, еj залым гызы,
 Әjнинә кеj ал-гырмызы,
 Сәһәр чағы дан улдузу
 Доғунча көзләрәм сәни.

Ағ чичәкләр төкәр jарпаг,
 Кәфән тикәрләр ағаппаг.
 Ала көзә гара торпаг
 Долунча көзләрәм сәни.

Аббас деjәр: көчмүш һамы —
 Дүнjадан алмамыш камы,
 Сәккиз учмаг¹ једди дамы²
 Долунча көзләрәм сәни.

¹ Учмаг — беһишт.

² Дамы — чәһәннәм.

ҲҮСЕЈН
ЧАВАН

КИМДЭН ӨЈРЭНДИН

Севкилим, сән марал кими
Кәзмәји кимдән өјрәндиң?
Ај габаға чыға тели
Дүзмәји кимдән өјрәндиң?

Тез јухудан ојанмағы,
Ал гумаша бојанмағы,
Кәрдән чәкиб дајанмағы,
Сүзмәји кимдән өјрәндиң?

Мән сеvirәм Зәрнишаны,
Онда вар күлүн нишаны,
Сағ әлинлә бәнөвшәни
Үзмәји кимдән өјрәндиң?

Кәклик кими гајаларда,
Чејран кими сәһраларда...
Сона кими дәрјаларда,
Үзмәји кимдән өјрәндиң?

Булуд алмасын ај үзү,
Һүсејн көрсүн дан улдузу,
Хумар-хумар ала көзү
Сүзмәји кимдән өјрәндиң?

БОЛЛАНА-БОЛЛАНА

Азад бир гыз кириб баға
Кәзир бојлана-бојлана.
Хумар көзүн сола-саға
Сүзүр бојлана-бојлана.

Ичиб ешгин булағындан,
Кәзир Мәчнун сорағында,
Тәр гөнчәнин будағындан
Үзүр бојлана-бојлана.

Алыб китабы әлинә,
Бахыр һәр бир сәтиринә;
Атылыб ешгин көлүнә
Үзүр бојлана-бојлана.

Ачыб гөнчә дәһаныны,
Гумру тәкин зәбаныны;
Чаван Һүсејнин чаныны
Үзүр бојлана-бојлана.

КИТАБЫН ИЧИНДӘКИЛӘР

Бир нечә сөз 5
Гурбани

Бөнөвшәни 7
 Севинсин 8
 Телләнир 8

Аббас Туфанганлы

Көз дәјәр сәнә 10
 Пәримин 11
 Ојнар 11
 Өп 12
 Мән дејиләм 13
 Гурбан 13
 Олмаз 14
 Гашларын 14
 Вахтыдыр 15
 Көнлүм 15
 Әјләнмәз 16
 Кедирәм 16

Хәстә Гасым

Дәли көнүл 17
 Јахшыдыр 18
 Кизләнәр 19

Дәлләк Мурад

Ејләмә 20

Вар нәди 21

Ашыг Абдулла

Кәлиб кедиб 22
 Кејинибдир 23
 Бәллидир 23
 Мән 24

Гул Аллаһгулу

Кетди 26

Гарачыдагы Ашыг Әли

Јардан ајрыланын 28
 Олмушам 29

Ашыг Валех

Бүкүлмүш 30
 Мән олум 31

Сајат Нова

Долана-долана 32
 Говуша-говуша 33

Улулу Кәрим

Ким ола 34

Ағ Ашыг

Гајытды 35
 Олмаз 36

Мәммәдсөјүн

Ојанмаз 37

Дилгәм

«Әризә» 38

Кәлмәди	39*
Шәмкирли Ашыг һүсејн	
Јахшыдыр	40
Сары күл	41
Ашыг Алы	
Кетди	42
Нә галды	43
Бу күн	43
Алмәммәд	
Инсан	45
Көрмәдим	46
Ашыг Әләскәр	
Устаднамә	47
Јајлаг	48
Дағлар	48
Дағлар	50
Доланыр	51
Дөнүбдү	52
Дүшдү	53
Дүшдү	53
Инчимәрәм	54
Көрдүм	54
Дөнүбдү	55
Ола	56
Дүнјада	56
Нарын үз	57
Тез-тез	58
Бах-бах	59
Молла Чума	
Һајыф олду	60
Давалар	61
Олдум	61

Ағдабанлы Гурбан

Бир-бир	62
Дағлар	63
Вар	64
Үстүндән	65
Ашыг Бәсти	
Дағлар	66
Ағларам	67
Гурбан олум	67
Дүшсүн	68
Дүшдү	68
Инанмыр	69
Зодлу Абдулла	
Олајды	70
Шаир Вәли	
Кәлмишәм	72
Ајрылыб	73
Мәним	73
Чобан Әфган	
Мә'на пә?	75
Инчимәзмә?	76
Дағларын	76
Ашыг һүсејн	
Јадыма дүшдү	77
Бу кечә	77
Чәкмәсин	78
Хәјјат Мирзә	
Көзал гыз	80
Кедән дилбәр	81
Бағладым	81
Гызла-кәлин	82

Нөврәс Иман

Көзләр	84
Марал да ағлар	85
Жараланмамыш	85

Ашыг Әли

Жаз ајлары	86
Саллана-саллана	87
Долана-долана	88

Ашыг Мирзә Бајрамов

Сән дә күл	89
------------	----

Ашыг Әсәд

Дул арвад	91
Инди	92
Бу көзәл	92

Ашыг Шәмшир

Бирди	94
Десәм олмаз	95
Өзүмә	96
Вә'дәсиндә	96
Сәни	97
Нә пис олармыш	98

Мискинли шаир Вәли

Көзлә, көзлә сән	99
------------------	----

Зәјәмли Аббас

Көзләрәм сәни	101
---------------	-----

Һүсејн Чаван

Кимдән өјрәндин	102
Бојлана-бојлана	103

35 гал.

HH-124169